

ZAKLJUČNO POROČILO
O REZULTATIH OPRAVLJENEGA RAZISKOVALNEGA DELA
NA PROJEKTU V OKVIRU CILJNEGA RAZISKOVALNEGA
PROGRAMA (CRP) »KONKURENČNOST SLOVENIJE 2006 – 2013«

I. Predstavitev osnovnih podatkov raziskovalnega projekta

1. Naziv težišča v okviru CRP:

Učinkovita in cenejša država

2. Šifra projekta:

Učinkovita in cenejša država

3. Naslov projekta:

Vprašanja humanosti v perspektivi kulturnega, znanstvenega in družbenega razvoja Slovenije in nujnost humanistične diskusije

3. Naslov projekta

3.1. Naslov projekta v slovenskem jeziku:

Vprašanja humanosti v perspektivi kulturnega, znanstvenega in družbenega razvoja Slovenije in nujnost humanistične diskusije

3.2. Naslov projekta v angleškem jeziku:

The Question of the Humanity in the Perspectives of Cultural, Scientific and Social Development in Slovenia and the Need of Humanistic Discussion

4. Ključne besede projekta

4.1. Ključne besede projekta v slovenskem jeziku:

Humanistika, humanost, filozofija, hermenevtika, zgodovina, znanost, kultura, religija, identiteta, Slovenija, Evropa, globalizacija, interkulturnost, izobraževanje, mediji

4.2. Ključne besede projekta v angleškem jeziku:

Humanistics, Humanity, Philosophy, History, Science, Culture, Religion, Identity, Slovenia, Europe, Globalization, Interculturality, Education, Media,

Prejeto: - 3 - 10 - 2008 Otko
Šifra zadeve: 63113-335/2008
14

5. Naziv nosilne raziskovalne organizacije:

Inštitut Nove revije – Zavod za humanistiko

5.1. Seznam sodelujočih raziskovalnih organizacij (RO):

- Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče Koper
- Inštitut za novejšo zgodovino
- Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta

6. Sofinancer/sofinancerji:

- Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS
- Ministrstvo za kulturo

7. Šifra ter ime in priimek vodje projekta:

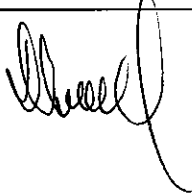
11259

Dean Komel

Datum: 03.10.2008

Podpis vodje projekta:

Dean Komel

Podpis in žig izvajalca:

Tomaž Zalaznik

Inštitut
NOVE REVJE
Zavod za humanistiko
Cankarjeva cesta 10b, Ljubljana

II. Vsebinska struktura zaključnega poročila o rezultatih raziskovalnega projekta v okviru CRP

1. Cilji projekta:

1.1. Ali so bili cilji projekta doseženi?

- a) v celoti
 b) delno
 c) ne

Če b) in c), je potrebna utemeljitev.

1.2. Ali so se cilji projekta med raziskavo spremenili?

- a) da
 b) ne

Če so se, je potrebna utemeljitev:

2. Vsebinsko poročilo o realizaciji predloženega programa dela¹:

Prisotnost humanistike v našem času je v več pogledih paradokсна, najprvo seveda že v načinu, kako se na splošno gleda na vlogo humanistiko. Je to vednost, ki je sploh primerna času? Po drugi strani pa se srečujemo z vprašanjem: je naš čas dovzeten za vprašanje humanosti in s tem za vprašanja humanistike? Če upoštevamo slovensko situacijo, potem lahko ugotovimo, da se je humanistika v zadnjem desetletju institucionalno okrepila. Po drugi strani pa je družbeni pomen in vpliv humanistike danes verjetno precej manjši kakor je bil pred kakimi petnajstimi leti, torej v času odvijanja demokratičnih sprememb. Prav to terja temeljitejši razmislek o stanju in možnostih humanistike danes, ki ga ne le Slovenskem, marveč tudi širše v Evropi, vse preveč odlagamo.

Tak razmislek je nedvomno kompleksen že zavoljo tega, ker se humanistika umešča nekje med znanost in kulturo, kar opredeljuje njen status v izobraževalnem sistemu kot tudi njeno družbeno vlogo. Če jo vrednotimo zgolj znanstveno, je to nezadostno, če ji pripisujemo zgolj kulturno ali družbeno vrednost, je to nezadovoljivo.

Zaradi njene kritične vloge humanistike tudi ni mogoče zvesti na znanost ali celo na znanje, ki je oprto na enotne spoznavne temelje. Kvečjemu bi jo lahko »zvajali« na jezik oziroma na jezikovno dejavnost. Vendar ne obstaja jezik nasploh, ki bi lahko služil kot enotna podlaga humanistične vednosti. Tako moramo slej ko prej upoštevati vsakokratne možnosti razumevanja jezika in sporazumevanja v jeziku, kar pa vključuje neukinljivo tenzijo med vednostjo in nevednostjo, med spoznavnostjo, razpoznavnostjo in nespoznavnostjo, pa tudi med priznavanjem in nepriznavanjem, med vestjo in samozavestjo, ter učinke nezavednega in predzavednega, ki obkrožajo znakovnost. Tudi znakovnost se ne more zaokrožiti v enotnost sistema, ki ga razdira odprti smisel zgodovinskega sveta.

Kolikor si humanistika prizadeva za artikulacijo zgodovinskega sveta, se nikoli ne more in ne sme znebiti tradicije kot načina prenašanja zgodovinskega smisla. Prav pojem tradicije pa je danes nedvomno eden najbolj vprašljivih pojmov ne le na področju filozofije, temveč humanistike sploh, oziroma izdaja že kar vprašljivost vedenja o humanem sploh.

Raziskave v okviru projekta imajo štiri osnovne ciljne projekcije:

1. razviti interdisciplinarno raziskovanje na področju humanistike, ki vključuje
 - a) oceno sistemskega stanja humanistike v slovenskem in mednarodnem okviru,
 - b) razvitje ključnih perspektiv humanistike upoštevajoč možnosti razvoja Slovenije v naslednjem desetletju,
 - c) okrepiti promocijo humanistike v slovenskem in mednarodnem okviru;
2. izdelati nove metodološke pristope na področju humanistike izhajajoč iz načel interdisciplinarnosti, medinstitucionalnosti in aplikativnosti. Ti novi metodološki pristopi so potrebni zaradi kompleksnosti obravnavanih tem, ki imajo za cilj: - a) podati temeljne raziskave na področju filozofije, posebej kar zadeva premislek razmerja med zgodovino in sodobnostjo, kulturo in znanostjo, politiko in etiko in sozajemajoči horizont humanizacije; b) v tem pogledu je nadaljnji cilj programskih raziskav določitev komplementarnosti slovenskega kulturnega in nacionalnega razvoja ter evropske zgodovinskega horizonta;

¹ Potrebno je napisati vsebinsko raziskovalno poročilo, kjer mora biti na kratko predstavljen program dela z raziskovalno hipotezo in metodološko-teoretičen opis raziskovanja pri njenem preverjanju ali zavračanju vključno s pridobljenimi rezultati projekta.

Organizacija znanstvenih in strokovnih posvetov:

Mednarodna konferenca: Evropa, svet in humanost v 21. st.: fenomenološke perspektive, Ljubljana 16. - 18. november .

Četrto srednje in vzhodnoevropsko fenomenološko konferenco »Fenomenološke perspektive: Evropa, svet in humanost: fenomenološke perspektive« sta med 16. in 18. novembrom organizirala Inštitut Nove revije – Zavod za humanistiko in Fenomenološko društvo v Ljubljani.

Na posvetu, na katerem je sodelovalo preko dvajset udeležencev, so v ospredje stopili predvsem filozofski in humanistični vidiki obravnave konstitutivnega smisla »Evrope«, ki je prepoznaven tako po svojem zgodovinskem učinkovanju kot po načinu vzpostavljena temeljnih kategorij družbenosti. Fenomenologija je v svojem razvoju skozi prejšnje stoletje že uveljavila različne pristope k obravnavi Evrope, ki pa jih mora na novo definirati v globalni situaciji 21. stoletja. V zvezi s tem velja posebna pozornost namenjena razmerju med znanostjo in življenjskim svetom, ki je postal aktualen v zvezi s prehodom v družbo znanja. Ključno je vprašanje: kaj danes jamči enotnost življenjskega sveta, kako je mogoče srečevanje kultur kot življenjskosvetnih podlag, da jih globalni razvoj ne bo izbrisal. V obeh primerih se, kot so razgrnili prispevki na konferenci, soočamo s spremembo razumevanja humanosti.

Drugi posvet o vlogi in perspektivah humanistike v Sloveniji in Evropi: Inštitut Nove revije, Ljubljana 29. november (soorganizator ZRS UP)

Poglavitne ugotovitve:

– nov način financiranja visokega šolstva bil lahko imel zelo negativne posledice za same pogoje izvajanja teh študijev, saj se pri tem ne upošteva dovolj posebne znanstvene, kulturne in družbene relevantnosti humanistike; nekatere humanistične institucije že zdaj ne morejo zagotavljati primernih pogojev za svoje delovanje;

- zaradi specifične znanstveno-raziskovalnega dela humanistika potrebuje bolj stabilno in dolgoročnojšo obliko financiranja znanstveno-raziskovalnega dela; za raziskovanje na področju humanistike je pomembno, da projekti potekajo daljše časovno obdobje, na podlagi česar bo mogoče izdajanje temeljnih humanističnih del, ki jih na Slovenskem še nimamo (temeljne znanstvene monografije, razni strokovni slovarji, terminologije, enciklopedije ...)

– privatne institucije na področju humanistike so pri nas še vedno obravnavane kot izjeme in zanje tudi ni pravih vzpodbud;

– zastopanost humanistike v osnovnošolskih in srednješolskih programih izobraževanja je navidez dovolj široka. Podrobnejši pregled pa pokaže številne vsebinske pomanjkljivosti in neustreznosti, tako da je kvaliteta dosežene humanistične izobrazbe na teh ravneh izobraževanja vprašljiva;

– razvijanje humanistike je izredno za delovanje kulturnih institucij, kot so muzeji, gledališča, umetniški in znanstveni arhivi; poseben problem, hkrati pa tudi svojevrstno

priložnost za promocijo Slovenije, predstavlja skrb za kulturno dediščino;

– sproža se vprašanje primernosti predstavljanja humanistike v medijih, kakor tudi vprašanje, kako lahko humanisti oblikujejo podobo medijev; neposredno na to se navezuje tudi vprašanje občutljivosti javnosti za osnovna humana protislovja sodobnega sveta in kako lahko nanj vpliva humanistika.

Znanstveni posvet Problemi sodobnega slovenskega zgodovinopisja,
Ljubljana, 10. – 11. oktober.

Na znanstvenem posvetu "Sodobno slovensko zgodovinopisje", ki sta ga organizirala Inštitut Nove revije in Inštitut za novejšo zgodovino, je potekal 10. in 11. oktobra 2007 je svoje poglede soočilo 22 slovenskih strokovnjakov s področja zgodovinopisja, filozofije in sociologije. Posvet se je ozrl na novejšo historiografijo, spregovoril o konceptualnih premikih v slovenskem zgodovinopisju in njegovi primerljivosti v evropskem kontekstu, soočil različne metodološke pristope in teoretska izhodišča zgodovinopisja, posebno pozornost pa je namenil tudi javni in politični rabi zgodovine in s tem povezani odgovornosti zgodovinopisja.

Tretji posvet o vlogi in perspektivah humanistike v Sloveniji in Evropi - Prostor humanistike, Ljubljana 20. november.

Kako sploh opredeliti prostor humanistike? Kako se nam podeljuje, kako se deli in kako je razdeljen? Gre za vprašanja položaja humanistike v sistemskem urejanju znanosti in sistema znanosti samega, delovanja in upravljanja humanističnih inštitucij, jezikovne pogojenosti humanističnih dejavnosti, mesta humanistike v izobraževanju na vseh stopnjah, kulturi in v medijih, možnosti njenega kritičnega družbenega učinkovanja, ki zajema tudi razmerje do politike, posebej kar zadeva institucijo človeških pravic, pa do uspešnosti vključevanja slovenske humanistike v mednarodni prostor in relevantnosti obravnavanja humanistike v inštitucijah Evropske skupnosti ter ne nazadnje – za vprašanje današnje humanosti same.

Mednarodna konferenca ob slovenskem predsedovanju EZ in letu medkulturnega dialoga:
Evropa, svet in humanost v 21. st. - dialog kultur – kultura v dialogu, Ljubljana 10.-12. april 2008

Če naj vzpostavljanje interkulturnega pogovora bistveno prispeva k oblikovanju prihodnje evropske družbe in k s tem povezanim političnim odločitvam, potem je potrebno, da ta razgovor odpiramo predvsem v teh elementarnih okvirih, ki so ga zgodovinsko omogočili, ki pa so ravno kot zgodovinske možnosti postali problematični. Evropa se zato ne more enostavno sprijazniti s procesom globalizacije sveta, marveč mora najti odgovore nanj, predvsem ko je v igri odgovornost do humanosti, s katero povezujemo naše razumevanje „kulture“. V tem nemara tudi zajet ključni smisel

pogovora v kulturi kakor tudi pogovora med kulturami danes.

Posamezne teme

1. Sporazumevanje in srečevanje v kulturi in med kulturami kot poseben evropski izziv
2. Zgodovinskost kot »identiteta« Evrope
3. Filozofske predpostavke evropskega samopremisleka
4. Prostori umetnosti kot mesta evropskega srečevanja
5. Govorica literature in evropski pogovor
6. Krščanstvo in Evropa; Evropa spričo dialoga med religijami
7. Skupni etos in etika individualnosti
8. Evropa med lastnim in tujim: geopolitične meje in razmejevanja
9. Različnost kultur: moč ali nemoč Evrope?
10. Globalizacija in sprememba dojemanja smisla kulture
11. Evropa kot družba znanja: odgovor na globalizacijo?
12. Medkulturno sporazumevanje in prihodnost skupne evropske politike

Interdisciplinarne in specialne

Raziskovalni rezultati so razvidni iz seznam najpomembnejših znanstvenih in strokovnih del vodje in članov raziskovalne skupine v obdobju 2006-2008; pomembno je, da so se v delo vključevali tudi raziskovalci z drugih humanističnih inštitucij v Sloveniji. Prav tako je pomembno sodelovanje raziskovalcev iz drugih držav (prim. seznam sodelujočih inštitucij). V posebnih publikacijah in revijalnih objavah so bila z novih raziskovalnih perspektiv obravnavana področja zgodovinopisja, filozofije, umetnostne zgodovine, estetike, etike, kulturne teorije, humanistične metodologije, družbene teorije znanosti.

c) ker evropski zgodovinski horizont nosi teleologija življenjskih smotrov, ga je možno proučevati v povezavah njegovih ključnih toposov, ki zadevajo: filozofijo, znanost, kulturo, umetnost, literaturo, religijo, politiko, ideologijo, socialnost.

3. specialni raziskovalni cilji:

- a) filozofska refleksija razmerja med humanistiko in smislom sodobne humanosti;
- b) določitev ključnih kriterijev vrednotenja umetnosti;
- c) raziskave polpretekle slovenske zgodovine s posebnim ozirom na vplive ideologij;
- d) literarnoteoretska opredelitev statusa starejše in novejšje slovenske književnosti v povezavi v evropskem literarnem kontekstu;
- e) obravnava kulturno ustvarjalnostjo v medijih ter sprejemanja kulture in humanistike v multikulturni družbi;

4. aplikativni cilj programa je izdaja vrste avtorskih publikacij ter organiziranje domačih in mednarodnih simpozijev, ki bi bili namenjeni obravnavi programskih tematik.

3. Izkoriščanje dobljenih rezultatov:

3.1. Kakšen je potencialni pomen² rezultatov vašega raziskovalnega projekta za:

- a) odkritje novih znanstvenih spoznanj;
- b) izpopolnitev oziroma razširitev metodološkega instrumentarija;
- c) razvoj svojega temeljnega raziskovanja;
- d) razvoj drugih temeljnih znanosti;
- e) razvoj novih tehnologij in drugih razvojnih raziskav.

3.2. Označite s katerimi družbeno-ekonomskimi cilji (po metodologiji OECD-ja) sovpadajo rezultati vašega raziskovalnega projekta:

- a) razvoj kmetijstva, gozdarstva in ribolova - Vključuje RR, ki je v osnovi namenjen razvoju in podpori teh dejavnosti;
- b) pospeševanje industrijskega razvoja - vključuje RR, ki v osnovi podpira razvoj industrije, vključno s proizvodnjo, gradbeništvom, prodajo na debelo in drobno, restavracijami in hoteli, bančništvom, zavarovalnicami in drugimi gospodarskimi dejavnostmi;
- c) proizvodnja in racionalna izraba energije - vključuje RR-dejavnosti, ki so v funkciji dobave, proizvodnje, hranjenja in distribucije vseh oblik energije. V to skupino je treba vključiti tudi RR vodnih virov in nuklearne energije;
- d) razvoj infrastrukture - Ta skupina vključuje dve podskupini:
 - transport in telekomunikacije - Vključen je RR, ki je usmerjen v izboljšavo in povečanje varnosti prometnih sistemov, vključno z varnostjo v prometu;
 - prostorsko planiranje mest in podeželja - Vključen je RR, ki se nanaša na skupno načrtovanje mest in podeželja, boljše pogoje bivanja in izboljšave v okolju;
- e) nadzor in skrb za okolje - Vključuje RR, ki je usmerjen v ohranjanje fizičnega okolja. Zajema onesnaževanje zraka, voda, zemlje in spodnjih slojev, onesnaženje zaradi hrupa, odlaganja trdnih odpadkov in sevanja. Razdeljen je v dve skupini:
- f) zdravstveno varstvo (z izjemo onesnaževanja) - Vključuje RR - programe, ki so usmerjeni v varstvo in izboljšanje človekovega zdravja;
- g) družbeni razvoj in storitve - Vključuje RR, ki se nanaša na družbene in kulturne probleme;
- h) splošni napredek znanja - Ta skupina zajema RR, ki prispeva k splošnemu napredku znanja in ga ne moremo pripisati določenim ciljem;
- i) obramba - Vključuje RR, ki se v osnovi izvaja v vojaške namene, ne glede na njegovo vsebino, ali na možnost posredne civilne uporabe. Vključuje tudi varstvo (obrambo) pred naravnimi nesrečami.

² Označite lahko več odgovorov.

3.3. Kateri so **neposredni rezultati** vašega raziskovalnega projekta glede na zgoraj označen potencialni pomen in razvojne cilje?

Organizacija mednarodne konference ob slovenskem predsedovanju EZ in letu medkulturnega dialoga: Evropa, svet in humanost v 21. st. - dialog kultur – kultura v dialogu, Ljubljana 10.-12. april 2008. (programski vodja Dean Komel) <http://www.institut-nr.si/>). Udeležila se je vrsta najvidnejših evropskih intelektualcev: Rémi Brague, Karl-Markus Gauß, Bronislaw Geremek, Adel Theodor Khoury, Ioanna Kuçuradi, Andrei Marga, Adam Michnik, Vidosav Stevanović, Bernhard Waldenfels, György Dalos, Alain Finkielkraut in Umberto Galimberti. Na otvoritvi konference je spregovoril Jan Figel, evropski komisar za izobraževanje, usposabljanje, kulturo in mlade, ki je organizatorjem tudi izrekel prinanje glede vsebinskega koncepta konference. Konferenci je v dveh dneh prisostvovalo okoli štiristo poslušalcev, med njimi številne ugledne osebnosti in predstavniki veleposlaništev. Konferenco so redno spremljali tudi različni mediji, za katere je bila prvi dan tudi organizirana posebna tiskovna konferenca. Ob zaključku konference je bilo sprejeto tudi skupno sporočilo udeležencev konference, v katerem je predvsem poudarjeno, da se intelektualna in umetniška ustvarjalnost izkazuje »kot ključen dejavnik odpiranja medkulturnega dialoga, še zlasti tam, kjer ta zadeva ob svoje politične, gospodarske, družbene ter druge meje in omejenosti. Brez seznanjanja z umetniškimi in humanističnimi deli ter etičnimi vrednotami, ki nas povezujejo, ni mogoče prepoznavati tistih vsebin, ki presegajo pogosto prazne institucionalizirane okvire medkulturnega dialoga in ga izpolnjujejo s smislom žive sedanjosti.« Sporočilo je programski vodja konference Dean Komel je 14. aprila predstavil na Srečanju predsednikov parlamentarnih odborov pristojnih za kulturo v Državnem zboru republike Slovenije (B.01, B.02)

3.4. Kakšni so lahko **dolgoročni rezultati** vašega raziskovalnega projekta glede na zgoraj označen potencialni pomen in razvojne cilje?

Poglavitni dolgoročni rezultat opredelitev položaja humanistične vednosti v okviru razvojnih in raziskovalnih perspektiv v družbi znanja, upoštevajoč pri tem zgodovinski pomen humanistike. Raziskave po posameznih humanističnih področjih se morajo v skladu s tem oblikovati po zgodovinskih in sodobnih vidikih in v prepletu disciplinarnih ter metodoloških pristopov. Glede na specifičnost slovenskega prostora posebej izstopajo vprašanja, ki so povezana z vlogo jezika v humanistiki in pomenom humanistike, umetnosti in kulture za oblikovanje in razvijanje nacionalne identitete. Teh obravnav ni mogoče razvijati zunaj evropskega konteksta, v katerega smo Slovenci zgodovinsko in družbeno-aktualno vpeti. Evropa kot »horizont zgodovinskosti« danes še kako potrebuje humanistični samorazmislek, saj njena politična in družbenega realnost izpričuje, da drugače ne more uveljavljati načela enotnosti v različnosti. Poseben izziv humanistike na Slovenskem, na katerega skuša podati odgovore program »Humanistika in smisel humanosti v vidikih zgodovinskosti in sodobnosti« je prav razmislek svetovne dimenzije evropskega bivanja, izhajajoč pri tem iz naše zgodovinske in humanistične vmeščenosti vanj.

Na tej podlagi je potrebno tudi kritično spremljati družbeno dogajanje pri nas, njegovo medijsko prezentacijo, kakor tudi promovirati humanistično zavest v družbi, posebej kar zadeva izobraževanje, kulturo, znanost, založništvo, državne institucije. Promocija humanistike pomeni hkrati promocijo Slovenije kot odprte družbe. V tem kontekstu se bodo odvijale tudi dejavnosti programske skupine, ki so povezane z izdajami znanstvenih

in strokovnih del s področja humanistike, prirejanjem simpozijev in razstav doma in v tujini ter z razvijanjem elektronskega arhiva, ki naj bi služi promociji humanistične literature.

3.5. Kje obstaja verjetnost, da bodo vaša znanstvena spoznanja deležna zaznavnega odziva?

- a) v domačih znanstvenih krogih;
- b) v mednarodnih znanstvenih krogih;
- c) pri domačih uporabnikih;
- d) pri mednarodnih uporabnikih.

3.6. Kdo (poleg sofinancerjev) že izraža interes po vaših spoznanjih oziroma rezultatih?

Strateski svet za kulturo izobraževanje in znanost pri vladi RS
Univerza v Ljubljani
Mariborska univerza
Primorska univerza
Komisija za humanistiko pri ARRS
Mediji (RTV, Delo, Večer, Dnevnik, Ampak)
Instituto Mediterraneo Barcelona
Komisija za medkulturno sodelovanje pri Svetu Evropske skupnosti.
Zunanje ministrstvo Republike Slovenije
Nemška ambasada v Sloveniji

3.7. Število diplomantov, magistrov in doktorjev, ki so zaključili študij z vključenostjo v raziskovalni projekt?

8

4. Sodelovanje z tujimi partnerji:

4.1. Navedite število in obliko formalnega raziskovalnega sodelovanja s tujimi raziskovalnimi institucijami.

»European Union support in favour of Culture Presidency projects (Strand 1.3, special actions) Organisation and implementation of Cultural project(s) under the Slovenian presidency«, European Commission, Directorate Generale for Culture and Education, Culture Policy and Intercultural Dialogue, 2008.

Mediterranean intercultural dialogue Quaderns de la Mediterrània Institut Europeu de la

Mediterránia, IEMed, Barcelona, 2008

Central and Eastern European Conference on Phenomenology (Prague), 2002

Visoka šola za umetnost v Kasslu

Univerza Boca Raton, ZDA

Univerza v Wuppertalu

Univerza v Bochumu

Univerza na Dunaju

Univerza v Cluju

Univerza Sorbona, Pariz

Univerza v Benetkah

Univerza v Milau

Univerza Sapienza, Rimu

Univerza v Insbrücku

Univerza v Trstu

Univerza v Pragi

Univerza Kjotu

Avtonomna univerza v Barceloni

Univerza v Freiburgu

Univerza sv. Klimenta v Sofiji

Univerza v Vilni

Univerza v Kijevu

Palacký University, Olomouc

Fink Arhiv Freiburg

Analecta hermeneutica

Gesellschaft für Förderung der Kultur im erweiterten Europa, Berlin

Organization of Phenomenological Organizations (Boca Raton, Praga)

Orbis Phaenomenologicus

Centre de recherches phénoménologiques et herméneutiques, Pariz

Institut Jana Patočke, Praga

Nordic Society for Phenomenology

Deutsche Gesellschaft für phänomenologische

Forschung

The World Phenomenology Institute, New York

Institut für Axiologische Forschungen, Dunaj

4.2. Kakšni so rezultati tovrstnega sodelovanja?

Rezultati omogočajo aktivno sodelovanje slovenskih znanstvenikov in ustvarjalcev pri ključnih odločitvah glede vzpostavljanja evroskega medkulturnega sodelovanja in vloge humanistike v tem procesu.

SPOROČILO UDELEŽENCEV MEDNARODNE KONFERENCE

"EVROPA, SVET IN HUMANOST V 21. STOLETJU:

DIALOG MED KULTURAMI – DIALOG V KULTURI",

Rémi Brague, György Dalos, Alain Finkielkraut, Umberto Galimberti, Karl-Markus Gauß, Bronislaw Geremek, Tine Hribar, Drago Jančar, Adel Theodor Khoury, Dean

Komel, Ioanna Kuçuradi, Andrei Marga, Adam Michnik, Vidosav Stevanović, Alenka Puhar, Bernhard Waldenfels

ki smo se zbrali v Ljubljani od 10. do 12. aprila med predsedovanjem Republike Slovenije Svetu Evropske unije, pod pokroviteljstvom Ministrstva za kulturo in s podporo Evropske komisije.

Evropa je danes lahko nedvomno ponosna na to, da je v desetletjih po drugi svetovni vojni dosegla zavidljivo politično, gospodarsko in socialno stabilnost, hkrati pa si mora tudi priznati, da se sooča s številnimi dejavniki destabilizacije, celo z grožnjo dehumanizacije. Pri tem ni dovolj, da se Evropa izkaže dovolj močna v pogledu zagotavljanja svoje pozicije in interesov v svetu, marveč mora, če naj ostane zvesta svojemu humanističnemu izročilu, odpirati tudi možnost razumevanja sveta in sporazumevanja v njem.

Vzpostavljanje medkulturnega dialoga bi morali sprejemati kot temeljno zagotovilo prihodnosti Evrope, ki naj bi jamčilo tudi perspektivo sveta, temelječo na človekovih pravicah znotraj globalizacijskih procesov.

Da se vzpostavljanje dialoga med kulturami ne bi izjalovilo v površinsko priznavanje različnosti in drugosti, je potrebno tudi vztrajno razvijanje dialoga v posameznih kulturah. Različne kulturne tradicije so se namreč v evropski zgodovini lahko medsebojno srečevale in oplajale, le kolikor so same v lastnih sredinah odpirale prostor srečevanja.

Tako so tudi najvišji intelektualni in ustvarjalni dosežki pri posameznih evropskih narodih največ prispevali k razvijanju skupne evropske zavesti.

Kolikor že se nam zgodovinski vidik oblikovanja skupne evropske zavesti zdi tudi poln konfliktnih razmerij, današnje prizadevanje za njihovo preseganje nima druge podlage kot je vzpodbujanje intelektualnega in ustvarjalnega dialoga v kulturi, ki daje prostor tudi dialogu med kulturami. Slednji seveda ni omejen zgolj na Evropo, marveč ima univerzalen humanizacijski pomen.

To narekuje posebno odgovornost Evrope, da na lastnih tleh ne le v kulturnem, pač pa tudi v političnem pogledu zastopa tiste vrednote, ki zagotavljajo dostojanstvo človeka in so odprte za sodobne humane izzive.

V 20. stoletju, ko se je Evropa znašla v vrtincu družbenih kataklizem, je dozorela tudi zavest, da svoboda, ki ne sprejema svobode drugega, krni razumevanje človeškosti. To zavest bi v razmerah ekonomske globalizacije veljalo še poglobiti in razširiti z izobraževalnimi, raziskovalnimi, kulturnimi in medijskimi projekti, ki bi jih povezovalo prizadevanje za razumevanje kompleksnega položaja humanosti in sveta danes.

Intelektualna in umetniška ustvarjalnost se v tej perspektivi izkazuje kot ključen dejavnik odpiranja medkulturnega dialoga, še zlasti tam, kjer ta zadeva ob svoje politične, gospodarske, družbene ter druge meje in omejenosti. Brez seznanjanja z umetniškimi in humanističnimi deli ter etičnimi vrednotami, ki nas povezujejo, ni mogoče prepoznavati tistih vsebin, ki presegajo pogosto prazne institucionalizirane okvire medkulturnega dialoga in ga izpolnjujejo s smislom žive sedanjosti.

Udeleženci upamo, da bo mednarodna konferenca "Evropa, svet in humanost v 21. stoletju: dialog med kulturami – dialog v kulturi ", tudi kot osrednji dogodek, ki naj obeleži letošnje Evropsko leto medkulturnega dialoga 2008 (na podlagi Sklepa EP in Sveta EU - Odločba št. 1983/2006/ES z dne 18.decembra 2006) prispevala k razvijanju pristnega medkulturnega sporazumevanja v Evropi in svetu.

5. Bibliografski rezultati³ :

Za vodjo projekta in ostale raziskovalce v projektni skupini priložite bibliografske izpise za obdobje zadnjih treh let iz COBISS-a) oz. za medicinske vede iz Inštituta za biomedicinsko informatiko. Na bibliografskih izpisih označite tista dela, ki so nastala v okviru pričujočega projekta.

6. Druge reference⁴ vodje projekta in ostalih raziskovalcev, ki izhajajo iz raziskovalnega projekta:

Rezultati projekta sporoti bili predstavljeni na posebnih konferencah o vlogi in položaju humanistike v sloveniji in Evropi (glej rubriko zgoraj) in objavljeni v strokovnih publikacijah. Zaključna predstavitev bo potekala na 4. posvetu v mesecu oktobru. Vodja projekta je sodeloval tudi pri sestavi nacionalnega programa za kulturo pri MK.

³ Bibliografijo raziskovalcev si lahko natisnete sami iz spletne strani:<http://www.izum.si/>

⁴ Navedite tudi druge raziskovalne rezultate iz obdobja financiranja vašega projekta, ki niso zajeti v bibliografske izpise, zlasti pa tiste, ki se nanašajo na prenos znanja in tehnologije.

Navedite tudi podatke o vseh javnih in drugih predstavitev projekta in njegovih rezultatov vključno s predstavitvami, ki so bile organizirane izključno za naročnika/naročnike projekta.